

Laidiens: 14.12.1993., Nr. 123

PAGaidu sanitārie noteikumi Latvijas Republikas mežos

Apstiprināti ar Latvijas Republikas Ministru Padomes
1991.gada 29.aprīļa rīkojumu Nr.161

Vispārīgie noteikumi

Šie noteikumi nosaka vispārējo kārtību, kādā izpildāmas sanitārās prasības mežsaimniecībā un meža izstrādē Latvijas Republikas mežos, lai novērstu mežam kaitīgo kukaiņu un slimību parādīšanos un izplatīšanos.

Atveseļošanas pasākumi

1. Visiem meža apsaimniekotājiem savlaicīgi jāveic sanitārās izlases cirtes, izcērtot stumbra kaitēkļu invadētos un slimību inficētos kokus jānovāc atmirušais mežs; jāizliek ķeram koki; jāizdara sanitāras kailcirtes bojātajās un pārretinātajās (biezība 0,3) audzēs; jāizvāc pielūžņojums.
2. Stumbra kaitēkļu invadētie koki, kā arī vējgāzēs, vējlauzēs, snieggāzēs, snieglauzēs bojātie koki jāizcērt, nepieļaujot slimību un kaitēkļu izplatīšanos.
3. Vietās, kur notiek stumbra kaitēkļu savairošanās, sanitārās cirtes jāizdara šādos termiņos: priežu audzēs — līdz 1.maijam, egļu audzēs līdz 1.jūnijam. Visi sagatavotie kokmateriāli jāizved no meža.
4. Pavasara grupas stumbra kaitēkļu (priežu lielais un priežu mazais lūksngrauzis, egļu 12-zobu mizgrauzis un tā pavadītājsugas) svaigi invadētās priedes ciršanai izzīmējamas maijā un no audzes izvedamas līdz 15.jūnijam, bet egles izzīmējamas ciršanai maija otrajā pusē un izvedamas līdz 15.jūlijam.
- Vasaras grupas stumbra kaitēkļu (priežu galotņu sveķotājsmecernieks, priežu zilā krāšņvabole) svaigi invadētie koki ciršanai izzīmējami, sākot ar augusta otro pusi, bet izvedami līdz nākošā gada 1.maijam.
5. Sakņu un stumbru trupes, mizas rūsas un citu slimību bojātie atsevišķie koki jāizcērt kopšanas ciršu kārtībā.
- Sakņu trupēs un celmenes bojātajās audzēs vienlaikus ar nokaltušajiem un kalstošajiem kokiem jāizcērt arī novājinātie koki. Izdarot sanitārās kailcirtes, sakņu trupēs tālākas izplatīšanās ierobežošanai jāizcērt arī aizsargjosla šķietami nebojāto audžu daļā: vecumā līdz 20 gadiem — 5 m platumā, vecākām — 10 m platumā.
- Pavasārī un vasarā, izcērtot kokus sakņu trupēs ligzdās, celmi obligāti jāapstrādā ar 10% karbamīda (urīnviela), 10% amonija sulfātā vai 4% kālija permanganāta šķīdumu ūdenī.
6. Veicot kopšanas cirtes silā un mētrājā, gar meža ceļiem un stigām saglabājami atsevišķi lapu koki un dobumainie koki, lai piesaistītu mežam derīgo faunu.

Priežu tīraudzēs, kurās nav pietiekoši daudz skudru, kā arī kukaiņēdāju putnu, jāieved papildu skudru pūžņi un jāizliek putnu būriši.

7. Sanitārajā kailcirtē nocērtamas audzes, kuras ugunsgrēkos, vējgāzēs, snieglauzēs vai pārlicīga mitruma un citu faktoru ietekme zaudējušas augtspēju vai ir slimību, kaitēkļu un meža dzīvnieku bojātas tiktāl, ka atveseļošana nav iespējama.

8. Sanitārajā kailcirtē nocērtamās platības apskata meža patologs kopīgi ar mežzinu un sastāda noteiktas formas aklu (pielikums). Ja nocērtamā platība ir lielāka par 0,5 ha, tad to apstiprina Meža ministrija, ja mazāka — virsmežzinis.

9. Slimību inficētajās audzēs, kuras nocērt sanitārajā kailcirtē, ciršanas atliekas obligāti jāsadedzina.

10. Sanitārajā kailcirtē egļu audzēs, kuras bojājis egļu 8-zobu mizgrauzis, jālieto feromoni. Tie jāizliek cirsmas platībā no 20.aprīļa līdz 10.maijam. Cirte jāizdara no 20.maija līdz 1.jūlijam.

11. Aļņu, staltbriežu un citu meža dzīvnieku bojāto meža kultūru un mežaudžu stāvokli novērtē un tālāko saimniecisko darbību nosaka mežzinis pēc meža patologa norādījumiem.

Sanitārās prasības mežizstrādē

12. Meža izstrādātāju pienākums ir:

12.1. neatstāt celmus, augstākus par 1/3 no griezuma diametra, bet, cērtot kokus, tievākus par 30 cm, — augstākus par 10 cm no sakņu kakla.

12.2. silā, mētrājā un lānā galvenās izmantošanas cirmās ciršanas atliekas sadedzināt vai sasmalcināt līdz 1 m garos nogriežņos, vai sadrupināt;

12.3. pārējos mežos galvenās izmantošanas cirmās, kuras paredzētas mākslīgi atjaunot, ciršanas atliekas izklāt uz pievešanas ceļiem vai sadedzināt, vai sasmalcināt līdz 1 m garos nogriežņos, vai sadrupināt;

12.4. satīrīt cirsmas vienlaikus ar izstrādi, bet ziemas cirmās, ja nepieciešams, cirsmu arī pārtīrīt ne vēlāk kā līdz 1.maijam;

12.5. visos mežos, veicot krājas kopšanas cirtes, ciršanas atliekas (nelikvīdus) izklāt uz pievešanas ceļiem vai pārējā cirsmas platībā vai sadedzināt;

12.6. neatstāt mežā pret stumbra kaitēkļu invāziju neaizsargātus kārtējā gada skujkoku un oša kokmateriālus: priedes kokmateriālus izvest vai nomizot līdz 1.jūnijam, egles un oša kokmateriālus izvest vai nomizot līdz 1.jūlijam.

Sausokņu kokmateriālu aizsardzība nav jāveic (vējgāzti, vejlauzti, snieglauzti vai citu iemeslu dēļ bojāti koki sausokņos pārvēršas tad, kad no tiem izlidojuši stumbra kaitēkļi, kuri var kaitēt augošiem kokiem).

13. Meža kopšanas un sanitārās izlases cirtēs tehnoloģiskajos koridoros un pārējā cirsmas platībā pieļaujamās risas (transportlīdzekļu radīti padziļinājumi augsnē), kas nav dziļākas par 15 cm. Dziļākas risas pieļaujamās ne vairāk kā 20% no pievešanas ceļa garuma un ar noteikumu, ka pievešanas ceļā ieklāti visi cirmā nocirsto koku zari un pārējie ciršanas atlikumi.

14. Meža ceļos bez mākslīgā seguma, meža stigās un meža meliorācijas grāvju atbērtnēs pieļaujamās risas, kas nav dziļākas par 25 cm. Dziļākas risas pieļaujamās ne vairāk kā 10% no pievešanas ceļa garuma.